

prøvet Virkningen af dette Lovudkast, vil gaae endnu videre, og aldeles aabne Udgangen for alle Adjuncter, som Administrationen maatte finde stikede til at blive Overlærere. Det forekommer mig endvidere, at den ærede Minister kunde blive staaende ved det, som her er bragt i Forslag, allerede af den Grund, at det lærde Skolevæsen ikke vil kunne afholde Udgifterne til Lærerpersonalet, efter de Forslag, der deels ere vedtagne i forrige Møde, og deels ville komme frem idag. Det lærde Skolevæsen vil ikke kunne opfylde den Grundbetingelse for sin Virksomhed, at bestride sine egne Fornødenheder med sine egne Indtægter; det vil bestandigt kræve et Tilskud. Jo flere Overlærere det overlades til Bestyrelsen at ansætte, desto større vil derfor, dette Tilskud naturligvis blive. Dette er mod den egentlige Regel, og derfor mener jeg, at der kan være al Grund til at stemme for Fleertallets Indstilling. Der som den ærede Minister vil. forsøge Overlærernes Gagering, saa har han jo et Middel der til ved at nedlægge Skolerne; der vil han kunne finde Midler til at faae Forholdet mellem Overlærere og Adjuncter forøget, men, saalange den ærede Minister ikke viser større Tilbøielighed dertil, saa forekommer det mig ikke, at der er Anledning til at gaae videre, end Udvalgets Fleertal har foreslaaet.

Kirke- og Underviisningsministeren: Jeg tror dog ikke, at den ærede Rigsdagsmand vil mene, at jeg skal have havt Leilighed til at faae en større Tilbøielighed til at nedlægge lærde Skoler, — hvis forresten en saadan findes hos mig, — end den, der er lagt for Dagen ved den Række af Love, som jeg med Hensyn til det lærde Skolevæsen har forelagt Thinget, og hvori forlanges Nedlæggelse af een Skole. Det forekommer mig dog, at man billigvis ikke kan forlange Mere, selv hvis man gik ind paa den ærede Rigsdagsmands Betragtning, i Forhold til den Tid, jeg har havt den Ære at bestyre Ministeriet, og, hvis man kunde antage, at Nedlæggelsen skulde gaae frem i samme Forhold, saa vilde der jo snart være Ende paa Skolerne. Det forekommer mig derfor besynderligt af den ærede Rigsdagsmand at ville benytte det som

et Argument imod dette Lovforslag, og som et Forsvar for Fleertallets Forslag: at jeg ikke viser større Tilbøielighed til at nedlægge Skoler. Imidlertid skal jeg gjerne indrømme, at det hverken har været af Tilbøielighed, at jeg har fremlagt det Forslag, vi senere komme til at forhandle, om Nedlæggelsen af en lærd Skole, og heller ikke kan jeg sige, at jeg har megen Tilbøielighed til i det Hele taget at nedlægge Skoler. Jeg maa tilstaae, at jeg ikke paa nogen Maade kan slutte mig til den Art af Reformer, som den ærede Rigsdagsmand antydede, idet han tilraadede at hjælpe mig ved bestandigt at nedlægge Skoler. For mig staaer det klart, at det høiere Skolevæsen og den høiere Skoleunderviisning har sin store og uafviselige Betydning i vort hele Samfundsliv, og at det derfor kræver et vist Apparat og et vist Antal af Mænd, som have helliget sig til denne Virksomhed. Jeg kan derfor ikke troe, at det skulde være til noget sandt Gode for Landet, at man blot søgte at nedlægge Skoler, for derved at bringe Besparelser paa Budgettet. Hvad dernæst det angaaer, som den ærede Rigsdagsmand bemærkede om, at det lærde Skolevæsens Indtægter dog ikke nu strakte til, hvad der krævedes, saa maa jeg bemærke, at det dog ikke er Tilfældet, naar der tages Hensyn til de nærværende Indtægter for det lærde Skolevæsen; og det forekommer mig ogsaa, at den ærede Rigsdagsmand maa vide, at der under de nærværende Conjuncturer ikke er mindste Udset til, at det lærde Skolevæsens Indtægter ikke skulde være tilstrækkelige til at dække Udgifterne derved. Jeg behøver neppe videre end blot at antyde, at der allerede tidligere er ydet et Tilskud fra Sorø til en Deel af den Virksomhed, som de lærde Skoler nu overtage, hvilket rigtignok ikke er optaget fra Comitæens Side, og som jeg heller ikke vil gjøre Paastand paa at faae optaget, netop fordi jeg anseer det for utvivlsomt, at det lærde Skolevæsens Indtægter selv ville kunne afholde disse Udgifter. Naar Forholdene ere saaledes, kan jeg vistnok ikke finde, at der skulde være nogen saa overveiende Grund til at lægge Vægt paa den Besparelse, der skulde kunne skee ved nu at reducere det